

**Віцепрем'єр-міністру - Міністру цифрової
трансформації України
Федорову М.А.**

**Голові Національної комісії, що здійснює
державне регулювання у сферах
електронних комунікацій,
радіочастотного спектра та надання
послуг поштового зв'язку
Животовському О.М.**

**Голові Державної служби спеціального
зв'язку та захисту інформації України
Щиголю Ю.Ф.**

Вих. №. 673 від 18.04.2022

*Щодо управління електронними комунікаційними
мережами в умовах воєнного стану*

Офіс ефективного регулювання (далі – BRDO) висловлює Вам свою повагу та звертається з приводу наступного.

Місія BRDO – розробити та впровадити інструменти ефективного державного регулювання, спрямовані на суспільний інтерес і розвиток малого й середнього підприємництва.

Режим воєнного стану, введений Указом Президента України від 24.02.2022 р. № 64/2022 передбачає обмеження окремих конституційних прав і свобод, включаючи, свободу використання та поширення інформації, право на підприємницьку діяльність (ст.34, 42 та Конституції України). Такі обмеження допускаються ст.60 Конституції України.

В телеком-сфері Закон «Про правовий режим воєнного стану» (ч.1 ст.8) передбачає здійснення військовим командуванням, військовими адміністраціями самостійно або разом з органами виконавчої влади заходів з:

- регулювання у порядку, визначеному КМУ, роботи постачальників електронних комунікаційних мереж та/або послуг, інших підприємств;
- заборони роботи приймально-передавальних радіостанцій особистого і колективного користування та передачі інформації через комп'ютерні мережі.

Наслідок порушення вимог або невиконання заходів правового режиму воєнного стану - вилучення у підприємств, установ і організацій усіх форм власності, окремих громадян електронного комунікаційного обладнання, комп'ютерів, інших технічних засобів зв'язку (п.12 ч.1 ст. 18 вказаного Закону»). Наразі порядок регулювання роботи постачальниками електронних комунікаційних мереж та/або послуг, іншими підприємствами в умовах воєнного стану КМУ не встановлений.

Відповідно до ст. 32 Закону «Про електронні комунікації» управління електронними комунікаційними мережами в умовах воєнного стану покладається на Держспецзв'язку. Для цих цілей створюється національний центр оперативно-технічного управління мережами (НЦУ). Діяльність в умовах воєнного стану вказаної системи оперативно-технічного управління та управління НЦУ мережами здійснюються в межах повноважень та порядку, що встановлюються КМУ (ст.5, 32 вказаного Закону). Такий порядок також не прийнятий. Закон «Про електронні комунікації» (ст. 5, 32, п.9 розділу ХІХ) зобов'язував КМУ зробити це протягом року - до 16.01.2022 р.

До його прийняття застосовується Порядок оперативно-технічного управління телекомунікаційними мережами в умовах надзвичайних ситуацій, надзвичайного та воєнного стану (постанова КМУ від 29.06.2004 № 812) в частині, що не суперечить Закону «Про електронні комунікації». Вказаний Порядок (п.27) передбачає, що НЦУ видає розпорядження щодо оперативно-технічного управління телекомунікаційними мережами, які є обов'язковими для виконання центрами управління мережами операторів. Проте порядок не визначає чіткі та достатні повноваження НЦУ в умовах воєнного стану та механізми їх реалізації. Також відсутня відповідальність за невиконання операторами розпоряджень НЦУ. Відповідно є пробіли в правому регулюванні вказаних питань.

У зв'язку з цим, слід звернути увагу на рішення Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах електронних комунікацій, радіочастотного спектра та надання послуг поштового зв'язку (далі – НКЕК) від 30.03.2022 № 25 та № 26 про виключення ТОВ «Нетасіст» та ТОВ «Нетасіст» з Реєстру операторів, провайдерів телекомунікацій. Зазначена на сайті НКЕК підстава виключення з даного Реєстру - вимога НЦУ.

Закон «Про електронні комунікації», згаданий вище Порядок оперативно-технічного управління мережами та інші законодавчі акти не передбачають таких підстав прийняття рішення та повноважень НКЕК. За Законом «Про електронні комунікації» (ст. 17) виключення з реєстру постачальників електронних комунікаційних мереж та послуг здійснюється лише за заявою суб'єкта господарювання або за рішенням НКЕК на підставі даних ЄДР про припинення постачальником діяльності. Згідно з ст. 9 Закону «Про правовий режим воєнного стану» Кабінет Міністрів, інші органи державної влади здійснюють повноваження, надані їм Конституцією та законами України. Відповідно є питання щодо правових підстав вказаного рішення, а також щодо ефективності правових механізмів виконання НЦУ свої завдань в умовах воєнного стану.

Також не вирішеним залишається питання щодо відключення в період воєнного стану абонентів. В наведеному випадку їх близько двох тисяч, серед них є як фізичні особи, так і юридичні. З метою захисту кінцевих користувачів Закон «Про електронні комунікації» (ст. 16, 17) передбачає попередження абонентів за три місяці до припинення діяльності. В наведеному випадку даний механізм не працює. Відповідно врегулювання питань реалізації повноважень НЦУ в умовах воєнного стану повинно враховувати механізми забезпечення зв'язком кінцевих користувачів.

У зв'язку з зазначеним наголошуємо на необхідності:

- Виконання вимог Закону «Про правовий режим воєнного стану» щодо:
 - здійснення органами влади повноважень, наданих їм Конституцією та законами України (ч.2 ст.9);
 - прийняття КМУ порядку регулювання роботи постачальників електронних комунікаційних мереж та/або послуг, інших визначених цим Законом підприємств, установ, організацій (п.11 ч.1 ст.18).
- Виконання вимог Закону «Про електронні комунікації» щодо прийняття КМУ:

- порядку створення та діяльності системи оперативно-технічного управління електронними комунікаційними мережами загального користування та НЦУ, зокрема в умовах воєнного стану (п. 15 ч.1 ст. 5, ч.3ст. 32);
- порядку взаємодії та типового договору про взаємодію постачальників електронних комунікаційних мереж та/або послуг з НЦУ (ч.7 ст. 32).
- Встановлення відповідальності за невиконання рішень уповноважених органів в рамках передбаченого вказаними вище законами регулювання роботи постачальників електронних комунікаційних мереж та/або послуг та оперативно-технічного управління електронними комунікаційним мережами в воєнний час.
- Врахування при здійсненні вищевказаних заходів прав та законних інтересів кінцевих користувачів, для яких є життєво важливою наявність електронних комунікаційних послуг в умовах воєнного стану.

Сподіваємось на подальшу плідну співпрацю.

З повагою,

Голова Правління

О. ДОРОГАНЬ